

Naročnina: doma na skilpni naslov mesečno 2 D., na posameznega 2 Din. 50 par.

V inozemstvo mesečno 6 Din. Z M. Listom, M. Ogracekom i kalendarom letno 100 Din.

Plačati se mora bar mesečno naprej.

Štev. položnice 11806.

Rokopisi se ne vračajo.

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Vredništvo v D. Lendavi
hš. 67, uprava v Črensov-
cih, Slov. Krajina.

Cena oglasov:
cela stran 800 Din., pol
strani 400 Din., i tak niže.
„Poslano“ i med tekstem
vsaka reč 2 Din. Mali
oglasi do 10 reči 5 Din.,
vise vsaka reč 1 D. 50 p.
i oglasna taksa posebi.
Popust po dogovori.

Ka prosimo po Slomšeki.

Govor profesora dr. Sušnika, nekdašnjega profesora sobočke gimnazije, v Maribori pred procesijov na Slomšekov grob.

In zdaj pojdimo na Slomšekov grob:

Procesija živih — idemo klonkat ta, kje je večni mir i pokoj.

Razklepat njegove mrtve roke, ki so posvečevale naše očeve i matere, i molile za edinost razkroplene črede Ciril-Metodove;

njegove tihe roke, da se stegnejo z našimi proti nebi: O Bog, daj nam svetnika!

Pojdimo na Slomškov grob:

Procesija grešnikov — kričimo po svetniki,

ar bole kak zgovornih programov smo potrebni svetnikov;

bole kak dobrih kupčij ino širokih cest smo potrebni svetnikov.

Procesija grešnikov — rotimo svetnika, da nam je svetlost v mraki vsakdenešnjih skrbi:

sveti duhovnik, blaženi sad naše zemle, sveti duhovnik, slovenske duše najlepša podoba, sveti duhovnik, slovenske matere najlubbši sin.

Na Slomškov grob —

procesija vernih, i z nami v duhi še nestete trume tistih doma, i z nami naših pokojnih verne duše, da v stojeznem zbori prosimo pred božim tronom:

Gospod, s čudami odiči našo bogo vero!

Procesija vernih — v prošnih rokah nosimo stiske i nevole zase i za svoje i za vso domovino,

in z nami: dnes o Bog, jih pusti z nami verne duše naših pokojnih, da v stojeznem zbori prosimo:

Gospod, s čudami ga odiči, da bomo vidili blaženi sad naše vere, ne za slavo našo,

za razsvetljenje naše i posvečenje naše dece,

v slovenskoj posodi žarek večne svetlosti.

In bomo smeli zazavati na vseh krajih zemle do konca dni:

Sveti Anton Martin Slomšek, prosí za nas,

prosi za nas, za svoj rod,

prosi za nas, za ves Ciril-Metodov rod!

Preč. g. Vadovič 40 let duhovnik.

Beltinski plebanoš, g. Vadovič Rudolf, so jul. 13. posvečeni za duhovnika pred 40 leti od mil. sombočelskoga škofa Hidas Kornela v Sombotelu. Tak obhajajo zdaj 40 letničo svojega mešniškoga pozvanja i delovanja v tihoti brez vsega svetnoga šuma. Mi njim, kak našemi naročniki, želemo za te redki jubilej tisto, ka si sami najbolje želejo, najpre molitve njihovih ovčic, ki jih pasejo na travniki Gospodovom za večno življenje.

Isto pa prosimo poleg beltinskih njihovih farnikov tudi vse tiste duše, šterim so gda sveta bili duhovni pastir, kakti one v Soboti, pri sv. Bedeniki i na Tišini. V posebno gorečo molitev pa zročimo jubilaanta našega naročnika, našim naročnikom, naj potom združitev z Bogom dobimo za njegovoga namestnika puno božega blagoslova. Ad multos annos — na duga leta naj jih Bog živi!

Veličasten shod ministra g. dr. Kreka v Soboti i Lendavi.

V Soboti dvejezero ljudi, v Lendavi trijezeropetsto. — Naše ljudstvo je pokazalo, da je krščanskoga mišljenja.

Napovedano spravišče gospoda ministra dr. Kreka, se je vršilo dnes teden v Soboti i Lendavi. V Soboti je g. minister govorio edno vüro, v Lendavi pa poldrugo vüro. Iz oba shoda se je poslala najpre brzojavka Njeg. Vel. Kralji Petri II., minister-skomi predsedniki, g. Stojadinoviči, notrašnjemi ministri, g. dr. Korošci i bani dravske banovine, g. dr. Natlačeni. V Soboti je vodo shod banski svetnik, g. Bajlec, v Lendavi pa narodni poslanec g. dr. Klar. Oblast sta zastopala srezka načelnika, g. Lipovšek v Soboti i g. dr. Bratina v Lendavi. Lendavsko spravišče je obiskao tudi poslanec čakovskega sreza, g. Videc. Lendavski srez je zastopao v Soboti predsednik črensovske občine i JRZ stranke, g. Horvat, sobočkoga pa g. Bajlec, banski svetnik i predsednik JRZ stranke. Poleg je bio tudi banski svetnik Bačić. Občine so bile častno zastopane povsod. Sobota je bila lepo okinčena i je g. ministra vnožina prisrčno sprejela pri Kmečkaj posojilnici, gde ga je pozdravo g. Bajlec. Od tec ga je sprevodila h „Kroni.“

Govor g. ministra dr. Kreka v Soboti i Lendavi.

Se vsebinsko na kratko etak glasi: Ne sam prišeo k vam, da agitiram za kakšo stranko, ali, da iščem za bodoče volitve vaše glase za nas. Jaz sem prišeo, da vam razjasnim, ka je bilo pred ednim dobrim letom ešče i ka je dnes. Slovenska Ljudska Stranka je nad dvajset poslancov poslala leto za letom v parlament, da bi tam zagovarjali pravice slovenskoga naroda, nasprotne stranke, pa komaj po tri-štiri. Pa vendar ka se je zgodilo? Ne so se zvolili iz tistih čestitih možov voditelje države, ki so meli vsikdar večino, nego mimo teh i proti tem brez volitev se je vzel k vodstvu države ljudi izmed tistih strank, za štere slovenski narod skoro neznal i jih ne poznal. Nastopila je diktatura, štera je pokopala vse naše pravice, našo krščansko stranko razpustila, sklenila zakone, po šterih ešče dnes ne smo je mogli i smeli nazaj v življenje postaviti. Diktatura, kak nam vzela stranko i vse politične slobodščine, tak je vzela narodnim voditelom tudi osebo slobodščino i tri naše najbolše može, na čeli njim z voditelom slovenskoga naroda, g. dr. Korošcom, poslala v internacijo i ž njimi ste prišli vi vsi, ki ste pošteni, v trpljenje, preganjanje. Razrešili so vas kak župane, kak odbornike, plačivali ste visike kazni za delo, štero bi hvalo i priznanje zaslužilo, ne pa kaštige.

Ar je bila država pod temi kriječnimi diktatorskimi škripci v nevarnosti, da prepadne, so bili pozvani od merodajne strani vsi voditelje vseh strank, naj stopijo vkup i nastavijo vlado brez diktature, ka de se narodi bole godilo. Vsi so bili pozvani, ni eden ne bio izključen. Tudi dr. Maček je bio pozvani. A on ne šteo iti notri k vodstvu države, dr. Korošec je pa šo. Zakaj je šo? Zato je šo, ar njemi je to svetüvalo ljudstvo slovensko, njegovi zavupniki i tanačniki. Tej so spoznali, da bo za narod boljše, če ide vu vlado kak pa če neide. Bili so časi, kda tudi naši ljudje neso šli notri vu vodstvo države, a to je te bilo, kda je bio viher, v šterom se ne dalo delati, kak se ne da delati vu viheri na poli, a kak viher odide, kmet je taki pripravljen, da zapusti streho svojo i se poda na njivo, da iz nje prinese sad za svoje preživljanje. Naš slovenski narod je to politiko za boljše spoznal, kak pa to, da bi

stalno sedo doma i ne bio poleg tam, kde se z oblastjov dela za narod, da toga pravice zagovori. Dr. Korošec bi ravnotak lejko napravio, ka nebi šo v Beograd, kak je napravio dr. Maček. A ne je napravio i Mačkovci nemajo pravice njemi to zameriti, ar se on ravna po želi i nasveti svojega slovenskoga naroda, šteroga voditeo je, kak je dr. Maček voditeo hrvatskoga naroda i se v njegove zadeve nemeša dr. Korošec i njegov ljudje tudi ne. Jaz držim, da se realno mora gledati politika tak kak življenje. V življenji kmeta je njiva, log, travnik tista reč, iz štere vzdržava sebe i svojo familijo. Če kmet nede šo sam na svojo njivo, na svoj senožet, vu svoj log, ne de se mogo preživeti. Ravnotak je v politiki. Središče državnoga ravnanja je v Beogradu. To se tajiti ne more. V Beograd se zato mora iti, da se lahko dela za narod. Tudi dr. Maček je bio s svojimi v Beogradu, a

Dr. Krek Mih., minister.

jako kratko vremen. To pa zato, ar neso šteli nositi odgovornosti za vodstvo države. To je teško delo. Lehko je v Zagrebi kričati, a teško se je v Beogradu boriti. Lehko je v Zagrebi kričati, a z toga kriča nema hrvatski narod nikšega haska, teško se je v Beogradu boriti, a slovenski narod i poleg njega tudi hrvatski mas toga samo hasek. Mi ne smo proti Hrvatom i proti voditeli hrvatskoga naroda, proti dr. Mački, naj živi on na Hrvatskom, a za nas Slovence je voditeo dr. Korošec, mi idemo za njim. Mi se ne vmešavamo v vodstvo hrvatske politike dr. Mačka, naj se zato tudi Mačkovci ne vmešavajo v politiko dr. Korošca v Sloveniji. Kak nori guč je praviti, ka je prej dr. Korošec izdao Hrvate. Jaz samo tisto lahko izdam, ka je mojega. Jaz ne morem tvoje žene izdati, ti pa ne moje. Zato Korošec ne more i ne mogo izdati Hrvatov, ar jih ne vodi. Če so Hrvati nezadovolni, se majo zahvaliti samo svojemi hrvatskomi vodstvi. I če nam Slovencom kaj menka, iščemo falinge pri samih sebi i mamu tudi moč, da te popravimo, če bi je napravili.

Vsi občüdüjejo izobraženost slovenskoga kmeta, celo hrvatski listi pišejo od toga. Što je to napravio? Politika naših krščanskih voditelov, ki so delali z celim srcem za narod, da njemi pomagajo. Poglednite hrvatsko ves i slovensko ves. Iz te razlike lahko spoznate, ka so delali slovenski voditelje i ka so delali hrvatski.

Mi se neščemo vmešavati v hrvatsko politiko i si ne lastimo pravice, da bi Hrvatom pamet solili i je včili, kak naj vodijo svoj narod, ravno tak pa tudi ne dovolimo, da bi Hrvati solili našo pamet, ar teliko je

mamo, da nam je ne trbe soliti i koliko je za svoje razmere potrebüjemo. Mi iz srca želemo, da pridejo bratje Hrvatje do zboljšanja svojega položaja, a istotak morajo i Hrvatje želeli, da i mi pridemo. Kak pridejo oni, nas ne briga, ravnotak pa tudi nje ne sme brigati, kak mi pridemo.

Naša glavna zahteva v politiki je, da dobimo velike samouprave, v šterih lahko na prosvetnom i socialnom poli sami sebe ravnamo, i svojimi ljudstvi mogočno pomagamo. A iste pravice želemo tudi bratom Hrvatom i Srbom. Mi se borimo proti velesrbstvi, štero bi nam štelo vzeti naše slovenske pravice, a ravnotak se pa borimo tudi proti velehrvatstvi, ki sega po naših pravicaj. Mi smo zato, da z nami Slovenci prido i Hrvatje i Srbi do največjih pravic i do vekšega blagostanja v državi, a povdarjamo, da v toj borbi idemo samo ta, kama nas bo vodo naš voditeo, dr. Korošec, koga smo nasledüvali i ga bomo. (Gromoviti Živio i ploskanje dr. Korošci i glasna izjava več jezer naroda: Za Korošcom idemo!)

Govor g. nar. poslanca dr. Klara v Dol. Lendavi.

Gospodi ministri, dr. Kreki se je s toplimi rečmi zahvalo narodni poslanec g. dr. Klar. Kak je omeno dr. Krekovo ime, je trikrat zadoneo takši Živio, da se je zahvalni glas naroda daleč razlegao vse okoli. Gospod poslanec je potem madjarski povedao vsebinsko tisto, ka je g. dr. Krek slovenski. Dodjao je ešče, ka je zdaj slobodno tudi madjarski govoriti, da tudi Madjari lejko povejo v svojem maternom jeziki, ka je teži i ka Madjarom tak ide na roke ta vlada kak Slovencom i pri meji za domospravljanje pridelkov majo iste pravice, kak Slovenci, zemliška dača se je pod tov vladov za polovico znižala, kak nigdar prle ne, nikdar ne toliko delavcov madjarskoga maternoga jezika dobilo delo, kak ravno v tom časi. Zato pa naj le ostanejo s Slovenci vred stanovitni v stranki JRZ, v štero je stopila bivša Slovenska Ljudska Stranka. Gospod minister bo zdaj izročio volilcom iz Žižkov belo zastavo v priznanje, ka so vsikdar podpirali i to vsi, krščansko stranko. Njihov zgled naj vodi tudi Madjare našega sreza, da ostanejo vsikdar podpiraci politike, ki je domača i krščanska.

Izročitev Bele zastave volilcom iz Žižkov v Lendavi.

V Soboti se je zahvalo za govor ministra dr. Kreka g. Bajlec, banski svetnik i reč dao g. Marko Kranjci, tajniki JRZ stranke, ki je v lepom stvarnom govoru pokazao, ka je včini ta vlada za Slov. krajino. S številkami se je dokazalo, ka to neso prazne reči, nego da je vlada zaistino pomagala i da ma namen pomagati. V Lendavi se je pa godilo nekaj tak vzvišenoga po govori g. dr. Klara, da se malogda pripeti v zgodovini politike. Slavila se je politična zrelost našega ljudstva, štero je v tom srezi bilo v pretežnoj večini vsikdar za krščansko politiko, v občini Žižki pa so bili takrekoč vsi za njo. Bivši poslanec Klekl je dobo zdaj reč i prečteo sledeče pred zbranov velikov vnožinov:

Visiko poštvani zborovalci!

So reči, pred šterimi klonijo glave ešče nasprotniki. Edna takših je stanovitnost pri izpovedanji krščanski načel v politiki. Stanovitnost, štero ne gene grožnja, ne premoti ponüdba, štero ne zrahla državna meja. Lendav-

Zadnja pot mil. g. Slepec Ivana kanonika.

ski srez more kazati na takšno stanovitnost. V Slov. krajini je te srez jedini, v šterem je zmagala ešče pod Madjari ljudska stranka, stranka, ki je mela v programi tudi točko, da se dá pravica našemu slovenskemu maternemu jeziku. Lendavski srez je prvi razvio zastavo za krščanska načela že pod prvejšimi državnimi mejami, kak ne bi zato bio prvi, ki je šo v borbo za pravice slovenskoga naroda za novo državo i kda je zmagao, je v novoj državi vsikdar v pretežnoj večini podpirao krščansko stranko, Slovensko Ljudsko stranko.

Mala občina Žižki je v toj borbi za krščanska načela v politiki nosila zastavo naprej. Ta občina se je stoprocentno vdeležovala državnobornih volitev, da krščanska načela pridó do zmage v politiki i zato je dobila že pod madjarskov oblastov priznanje za svojo odločnost s poklonom edne bele zastave. V novoj državi je ista občina tlačila staro pot z istim junaštvom i istim navdušenjem skoz petnajset let za kandidata, ki je katoličanec ne po imeni, nego v djanji i zato zasluži, da se njej pokloni znova bela zastava v namen:

1. da lendavski srez ostane nepremagljivo vsikdar v tabori za zmago krščanskih načel v politiki i 2. da občino Žižki s stoprocentno vdeležbov pri državnobornih volitvah naslednje vse ostale občine.

Na to se govornik obrne na g. ministra z etimi rečmi:

Da se ta namen doseže, prosim gospoda ministra, da izroči v imenu JRZ stranke zastavo zastopniku volilcev iz Žižkov, Žerdin Martinu, ki jo naj sprejme in čuva kot simbol, da je zmaga krščanskih načel v politiki okrepitev države in blagor njenih državljanov.

Gospod minister je lepo belo svilno zastavo, štera nosi napis: Žižki.

15 let vsi zvesti katoliški politiki 1920—35., izročó g. Žerdini, predsedniki prosvetnoga društva z etimi rečmi: Ta zastava naj vam bo znamenje moči, znamenje vzajemnosti, znamenje odločnosti i znamenje zmage v borbi za krščanska načela i vsi naj jo naslednjejo.

G. Žerdin se je z lepimi rečmi zahvaló g. ministri za zastavo i njemi je oblúbo, da se bodo v Slov. krajini borili pod tov zastavov za krščanska načela i da svoje glasove dajo samo tistomi, ki je praktičen katoličanec.

Govor g. Marka Kranjca.

Kak v Soboti, tak tudi v Lendavi je zadnji govor tajnik JRZ, gospod Kranjc Marko iz Maribora. V svojem govoru je ostro nastopó proti eksponentom Moskve, boljševečkoj mladini, ki, če je šolana, je nezahvalna za potrošene peneze svojih starišov, ar blodi po krivih potaj i na kriva pota vodi svoje ljudstvo, štero je komaj čakalo, da se reši diktature; a tej gospodje je pa ščejo šče pod hujšo diktaturo Stalino spraviti i njej vzeti vero, najdragši kinč, pa vse njegovo imanje samo zato, da se par kričočov bogati na koži siromaškoga ljudstva, kak je to v Rusiji, Španiji i kak to ščejo dosegnóti v Franciji. Povsod delajo tak zvane „Lüdske fronte“, ki so ne drügo, kak predstraže boljševizma, šteri sega s svojimi tacami po dobrom, vernom kmečkom i delavskom ljudstvu, ka bi na njegov račun par fakinov lejko se bogatelo i vtaplalo v masti. Izdajalec i škodilvec svojega naroda je, ki takšo ljudsko fronto podpira, ki za takšimi ljudmi hodi i je poslušá, izdajalec je slovenskoga naroda i lomi njegovo moč, ki stopa v vrste Mačkovcov. Tej si zasluži prokletstvo celoga slovenskoga naroda.

Zaključek spravišča.

V Soboti g. Bajlec, v Lendavi pa g. dr. Klar, zakluči spravišče z navdušenimi glasi za kralja, s toplimi pozdravi za voditelja slovenskoga naroda, dr. Korošca, i z lübezni punov vdanostjov za državo Jugoslavijo. Godba je igrala narodno himno, ki so jo navzoči jezeri z gologlavi z največjim poštüvanjem poslušali, govornike toplo pozdravili i med zvoki godbe v najlepšem redi se razišli, bogatejši v znanji politike, ki se je, kak je g.

Na lepi Marijin den, julija 2., ravno dva meseca potom, ka smo njihovo dobro mater pokopali, smo sprevodili na pokopališče za njov tudi sina, mil. gospoda kanonika. V lepoj cerkvi, štero je pokojni zidao, je ležalo njegovo mrtvo telo v morji rož i posvetov, štere je osenčao čaren šlar v opomin, ka rože žalüjejo za tistim, koga smo ljubili i ka njemi večno svetlost prosimo s potrjim, a z vüpačim i z svetlostjov vere napunjenim srcem. Pokojnoga je hodilo teliko njegovih vernikov i drügh gledat, da je človek teško prišo do njega. Nabito puna cerkev je obdala njegovo trügo i zvüna cerkvi je skoro ešče ednok teliko lüdi čakalo na sprevod.

Sprevodni obred so vodili mil. g. kanonik, dr. Mirt iz Maribora. Sombotelski kaptol ne bio zastopan, pač pa je poslal edno lepo brzójavko s sožaljóm. Gospoda kanonika Mirta je obdao tak veliki venec dühovščine, da se kaj takšega malokda vidi. Z bogoslovci jih je bilo 57. Vsi iz lendavske i sobočke dekanije, izvzemši g.: župnika dolenskoga i gračkoga pa črensovskoga kaplana i lendavskoga kateheta, ki so bili zadržani. Iz Preka so prišli i počastili pokojnoga spomin g.: križevski dekan s svojim kaplanom, lotmerški monsr. Lovrec, svetinski dekan Bratušek i župnik od sv. Miklauža, Polak pa Kolenc, profesor z Maribora. Civilno oblast sta zastopala g.: Lipovšek, sreski načelnik sobočki srez i dr. Bratina lendavskoga. Ž njima se je vdeležó spreveda tudi g. dr. Klar, narodni poslanec. Med jezermi naroda smo vidili mnogo inteligence, poznanca pokojnoga i to obojega spola, ki so z povešenov glavov šli za pokojnim, da njemi izkažejo zadnjo čast lübezni. Posebno potruga smo vidili g. dr. Škrilca, primarija bolnice v pokoji, ki je bitko objokavao svojega prijatela i dr. Vályija, odvjetnika i mnoge drüge. Velika žalost se je zoselila v srce g. Vadoviča, belinskoga plebanoša tudi, ki so v pokojnom zgübili zadnjega svojega sošolca tü i so ostali sami še živi.

Gospod kanonik Mirt so najprle predgali. Njihova predga je mela sledečo vsebino:

Poslali so me prezvišeni gospod škof i apoštolski administrator Slov. krajine, da vam v njihovom imeni iz-

minister dr. Krek, pravo, naši mladi moro prle leta dolgo včiti i samo te do znali kaj pametnoga povedati i včiniti.

Protina (opozicija) na spravišči.

Na obojem spravišči je bila zbrana protina, ki bi rada oba shoda preperečila i razbila, a zgodilo se je naopak, sama si je razbila glavo nad z stanovitnostjov naših krščanskih volilcov. V Soboti so se že tjedne pripravljali, kak bi shod razbili, so se prtili i grozili, celo pismeno, vse zato, da naši ne bi vüпали shoda držati. A krščanskomisleči lüdge se ne bojijo nikšega vihera, i idejo v boj i zmago. Tak so šli tudi naši i so zmagali. V Soboti se je prvi oglašó že preveč poznani g. Budin s svojov čuporoy. A reditelje so ga taki nared pobrali i več se ne zglasila niti njegova niti komunistična čupora, štera je bila tam nalečena. Vidili so 80 krepkih reditelov i so se zbojali njihovoga nastopa.

V Lendavi ne bilo reditelov. Tü je narod od dolnje lakoškoga pokopališča sprevajao ministra s konjeniki v narodnoj noši i z kakšimi sto biciklisti v mesto. Pri tovarni dežnikov je pozdravo g. ministra predsednik občine, g. Bačić, g. poslanca hčerka, Tilika, njemi je pa s pozdravnimi rečmi izročila en šopek. Brez vseh reditelov je šo narod k cerkvi, na zborüvalni prostor i ne šteo meti reditelov, ka se ne bi kričalo, kak se na državnoj meji spravišče vrši pod nasiljom bajonetov, ali pod pesnicami reditelov. To zavolo madjarske državne meje, da se pokaže slobodščina, štera vlada v Jugoslaviji. Kakših dobrih pet minut so delali trije medkriče na shodi, ki je trpo nad dve vüri. To

razim globoko sožalje nad zgübov mil. g. Slepca kanonika, koga je nagla smrt pokojnoga jako potrla. Gospod kanonik Slepec so 40 let delovali v Soboti, 10 kak kaplan, 30 kak plebanoš. Bili so en čas tudi škofovski vikar, bili so dekan sobočke dekanije i so jih prezvišeni g. knezoškof imenüvali za konzistorialnoga svetnika. Pokojni je bio jekleni značaj i eden od najbolje izobraženih dühovnikov püšpekije, ki je v najlepšem redi vršo vse svoje posle, tak plebanoške kak ešpereške. Njegova dika je pa ta lepa cerkev, v šteroj počiva i štero je tak lepo okinčavao — spravo njej je lepo monstranco, krasne, najlepše zvone v Slov. krajini, luster, križno pot itd. Zidao je župnišče i poleg trüda ešče dosta svojih peněz notri vložó. Jaz sam sem bio deležen njegove gostolübnosti i lübezni, kolkokrat sem li prišo v Soboto. Vüpamo se, da kak je vredi meo vse doma, je v redi meo tudi svojo düšo. Včimo se pa vsi, da bomo pri toj smrti, kak pri vsakoj, mislili na svojo smrt i z ednim na naše vstajenje, kak nas molitve dnešnjega pokopnoga obreda opominajo. Gospod kanonik je zatem opravo za pokojnoga sv. mešo. Po sv. meši se je razvio veličasten sprevod na pokopališče. Pesmarski zbor je spevao „Miserere, Smiluj se gospodne“ psalm, godba je igrala žalostinke, ljudstvo pa jočič molilo za pokojnoga večni mir, ki so ga pokopali poleg pokojnoga martjanskoga plebanoša, sobočkoga

rojaka, Bagari Jožefa, kak je sam želo. Po molitvaj je spregovoro v slovo genlive reči predsednik občine, gosp. Hartner. Vnogo oči se je zaskuzilo, gda je povedao, ka pokojni več nikoga nema na sveti i kak prijateo tak sovražnik je klono pred njegovov odločnostjov.

Po genlivoj žalostinki je prvi vrgo na drvo pokojnoga prgiščo zemle mil. g. kanonik Mirt, za njim vnogi drügi tudi, pokazajoč s tem vsem živim, da smo kak cerkvena molitev pravi: prah i da prah tudi bodemo.

Pri skupnom obedi, šteroga so se vdeležili poleg cerkvenih oseb tudi zastopniki civilne oblasti, je kanonik Mirt v imeni prezvišenoga knezoškofa i ap. administratora izpovedao zahvalo civilnoj oblasti, dühovščini i vsem, ki so tak veličasten sprevod pripravili pokojnomi. V genlivih rečaj se je zahvalo g. Vojkovič Jožef, oskrbnik sobočke fare g. kanoniki za trüd, šteroga je na sebe vzeo z izvršavanjom pokopnoga obreda.

Pokojni je bio eden najbogatejših sotrudnikov Marijinoga Lista. Njegove lepe članke od spovedi smo celo v posebnom snopiči izdali. Zato bo opisao en g. dühovnik sobočke dekanije njegovo delovanje, ki je objavi te Marijin List i Novine. Tečas pa molimo vsi z gorečim srcem za pokojnoga, da njemi dober Bog da kemprle zagledati tistoga Boga, za šteroga hišo je tak goreče skrbó i štere lepoto je tak vroče lübo.

Zakaj Slovenska Krajina i ne Prekmurje?

Zato, ar smo mi svoj kraj vsikdar zvali samo za Slovensko krajino i nikdar za Prekmurje. Kak dugo žive naš narod tü, je te kraj Slovenski kraj, Slovenska krajina. Tü ne pomaga nikša drüga razlaga. Ve se nam pa vendar teliko pravice dá, da častno ime, prek nešteta stoletja rableno obdržimo. Pa bi se moglo zgoditi, da bi nam bratje Slovenci tisto jemali, ka so nam Madjari püstili i to samo zato, ar so našoj hiši dali oni novo ime? Novo ime brez našega pitanja i pristanka. Novo ime, ar so se ne potrudili, da bi nas pitali, kak se pa imenüje vaša hiša i kak se imenüjete vi? Samo so nas prekrstili za Prekmurce, našo hišo pa za Prekmurje. Pa

zakaj? Zato, ka prek Müre prebivamo? Pa prek nje prebivlejo tudi Štajarci. So tej tudi Prekmurci, ali so Štajarci? Pa prek nje prebivlejo tudi Vogri i Nemci? Ka so pa tej? Pa naši lüdge prebivlejo na priliko ešče v mejaj Slovenske krajine, nego na onostran Müre, kak pri Slatini Petanj-skoj. Kak mo pa te zvali? Za nas so prek Müre, za Štajarce ne so prek Müre. Štajarci tudi neso, ar je tisti kraj ne štajarski. Sama zmotnjava. Če bi se poslužili merodajni krogi staroga, jedino pravilnoga naziva našega kraja, če bi g. dr. Slavič, univ. profesor svojoj lepoj knigi dao mesto „Prekmurja“ naslov „Slov. krajina“, ni živa düša ne

Odhod g. ministra.

V Soboti je g. Bajlec pogostio g. ministra i prijatele, v Lendavi pa g. dr. Klar. Pri toj jüžini se je v Lendavi g. dr. Klar ešče ednok zahvaló g. ministri za trüd, šteroga je na sebe vzeo z krasnimi pa dugimi govori, na tema spraviščoma. G. minister je v odgovori pohvalo naše krščansko misleče ljudstvo, ki ga je v tak velikom številu poslušalo i v Soboti i v Lendavi i izrazó želo, da bi vsikdar ostao krščanskoga mišljenja z etimi rečmi:

Kleklov rod, živi tod!

Po kratkom okrepcili se je g. minister z g. poslancom odpelao v Beograd, da dela nevorno za naše ljudstvo nadale.

Izjava g. ministra gledó na kmečke duge.

G. banski svetnik Klekl, so se obrnoli na g. ministra i ga pitali, kak misli država rešiti teško pitanje kmečkih dugov. G. minister je na pitanje odgovoro, da je kmečkih dugov edna milijarda i pol, to je jezeropetstomiljonov dinarov i država pa banovine prevzemejo te duge, je plačajo posojilnicam, dužniki do je pa na duga leta lahko odplačüvali državi i banovinam. To naj si vsaki vzeme na znanje, da je resen namen vlade to i da bo delala na tom, dokeč se ne posreči.

Naše zadnje reči.

Naše zadnje reči so, naj veselo plahoče znamenje stanovitnosti v krščanskoj politiki, bela zastava žižkovska po celom lendavskom i tudi sobočkom srezu i naj spravi pod svoje krilo ves narod Slov. krajine brez razlike vere i narodnosti, potem bo srečna Slovenska krajina. Bog daj, da bi tak bilo!

bi mislila i gučala od Prekmurja. Nego trbela je nekaj iz vnoge davnine prihajajočega slovenskoga zameniti, ar je naše bilo, i njemi dati novo ime, ar to ne naše.

Pa glejmo malo od bliže te naziv. Glejmo, kak so Madjari imenovali naš kraj. Oni so ga zvali, kak vsaki slovanski kraj, za „Tótság“. Tót je pred Madjari, Slovak, Sloven, Hrvat. Tótság pomeni kraj, kje so Tóti, Slovenci naseljeni. V starih zemlevidaj se Slavonija zove za „Tótorság“. Poleg „Tótság“ so naš kraj imenovali Madjari tudi za „Vendség“, „Vendvidék“, = Slovenska krajina. Nas so zvali za „Vende“, kak Nemci Austrijske Slovence za Vindische, obe reči sta pa ednoga istoga pomena. Kraj, kje prebivamo pa za Slovensko krajino = Vendvidék. Sledkar, kak Slovenci v Austriji, smo tudi mi na Vogrskom dosegnoli, da so v uradni statistiki nas zvali za „Slovenc“. Vино, ki je raslo v Slov. krajini, je zaslovelo po celom Madjarskom pod imenom „Tótsági bor“. Vse dokazi, da tū ne bilo nikdar imena Murántul = Prekmurje i to te, kde so Madjari svoje kraje nazivali uradno po rekaj: Dunán innen, Dunán tul, Tiszán innen, Tiszán tul, to je Tostran Donave, Prekdonavje, Tostran Tise, Prektisovje. Ar je oblast bila v Pešti, so kraje odtoc imenovali. Od Hodoša naprej, to je od meje Slov. krajine naprej so Madjari zvali tiste kraje za Órség = stražna pokrajina. Jasen dokaz, da naš kraj ne bio madjarski, da vsikdar tudi ne spadao k Madjarskoj, zato ga je trbela stražiti na Madjarskoj strani, da neprijateo skoz „Vendvidék“ = Slov. krajine ne pride na Madjarsko. Vendvidéki kerület = slovenska okrogline, je dekanija, ešperešija. Dekanije so madjari zvali za „kerülete“ = okrogline; zato je nastala lendavska, monošterska, slovenska itd. okrogline. Šematizem naj se pogledne, pa vsakomi jasno postane, da je tak.

Nekaki si terejo glave, da če smo mi v Slov. krajini ali okroglini, zakoj se ne imenujemo Slov. krajinci ali okroglinci. Čudne misli rojijo v glavi tistih, ki nam ne privoščijo staroga imena Sloven i po njem Slovenska krajina. Mi smo se vsikdar zvali za Slovence, redko tudi, posebno v množini, za Slovence. Mi nesmo Kranjci, Primorci, Korošci, Štajarci, nego Slovenci, Slovenci. I gde je Sloven prebivao, tisti kraj je bio, i se zvao za Slovensko krajino. Komi je to ne jasno? Mi smo Slovenje, naš kraj je Slovenska krajina. Voščite nam to ime, ki ga stoletja nosi naš kraj i ki so ga tudi Madjari priznali. Pa ne zazavajte se na zagrebečki spis, šteri te kraj za prekmursko pokrajino imenuje. Naš lendavski dekanat s slovenskimi farami i tudi nekaj madjarskimi je slišo najprej dugši čas pod Zagreb. Naj zagrebečka cerkvena oblast loči naše fare od medjimurskih, je ne mogla

Kaj pišejo o nas.

V zadnjem času so dnevni in mesečni listi priobčili precej doneskov o Slov. krajini. Mislimo seveda na kulturno vsebino, ki ima trajno vrednost.

Madžarska revija „Vasi szemle“, ki jo urejuje naš rojak dr. Avgust Pavel, je v štev. 1—2 letošnjega (III.) letnika prinesla prispevek dr. Avgust Pavla z naslovom „Kukučimba“. Poroča o reku, ki je znan v Beltincih in okolici: „Idi v Kukučimbo oves špičiti!“ Razlaga, da je prevod iz madžarsčine, le da smo madž. „kukučim-ba“ („v kukučini“) izpremenili v novo besedo „kukučimba“. Na podoben način so Madžari izpremenili nekatere slovenske besede (medve, jegenye). — V isti štev. piše dr. Bátky Z. o dveh madžarskih besedah, znanih tudi v Slov. krajini: čontika (rastlina) in „bőmhéc“, ki je znana v obliki „boméc, bojnéč“. Več o tem je poročal „Slovenec“ dne 6. maja t. l. — V isti številki je dr. Halász Gy. ugodno ocenil Pavlovo pesniško zbirko „Zažgani gozd“. — Tretja štev. istega lista je prinesla dr. Avgust Pavla članek „Gorno na Hodošu“, ki ga bomo ob priliki prevedli v našem listu; dalje Pavlov članek v prevodih madžarskih pisateljev iz peresa Vilka Novaka.

NEDELA

šesta po risalaj.

Berilo iz pisma svetoga apostola Pavla Rimljanom. Bratje! Vsi, šteri smo bili krščeni v imeni Kristuša Jezusa, smo bili krščeni v njegovo smrt. Pokopani smo bili teda z njim po krsti v smrt, da bi tak, kak je Kristuš stano od mrtvih v slavo Očino, tudi mi zaživel nov življenje. Zato ka če smo ž njim zrasli v podobnosti njegove smrti, bomo tudi v podobnosti njegovoga vstajenja. Znamo najprej, da je bio naš stari človek z njim vred križani, da bi se telo greha razdejalo i mi grehi več ne bi služili. Što je najprej vmro, se je greha oslobodo. Če smo pa s Kristušom vmrli, verjemo, da bomo z njim tudi živeli, znajoč, da od mrtvih stanjeni Kristuš več ne vmrje: smrt nad njim več ne gospodari. Zato ka smrt, ki jo je za greh pretrpo, je pretrpo ednok za vsikdar; življenje pa, ki ga živi, živi Bogi. Tak se tudi vi sodite, da ste mrtvi za greh, živi pa za Boga v Kristuši Jezusu, našem Gospodi.

Evangelij (Marko 8). V onih dnevaj, gda je bilo znova mnogo ljudstva z Jezusom i so ne meli kaj jesti, je pozvao vučnike i jim pravo: „Ludstvo se mi mili; zato ka že tri dni vstrajajo pri meni i nemajo kaj jesti. I če jih odpustim lačne na njih dom, bodo na poti onemogli, zakaj neštérni od njih so prišli oddeleč.“ Njegovi vučniki so njemi odgovorili: „Kak jih bo mogeo što nasistiti s kruhom tū v pústinu?“ Pitao jih je: „Keliko kolačov mate?“ Ti so pravili: „Sedem“. I velo je vnožini sestiti po tleh; i vzeo je sedmero kolačov, se zahvalo, jih razlomo i davao svojim vučnikom, da bi jih polagali pred nje; i položili so je pred vnožino. Meli so tudi nekaj ribic. Blagoslovo jih je i velo tudi te položiti pred nje. I jeli so i se nasitili. Nato so pobrali ostanke kruhov — sedem košar. Njih pa, ki so jeli, je bilo kakših štiri jezero; i jih je odpústo.

nači zvati, kak fare ki prek Müre ležijo. Mi pa tudi pravimo Štajarcom i Medjimurcom „Prečni“, ar so za nas prek Müre, a zato je ne zovemo za „Prekmurce“, nego po njihovoj pokrajini za Štajarce i Medjimurce. Ravnotak se nas mora imenovati po našem kraju, po Slov. krajini za Slovence, Slovence. Če je na Dolenskom bila en kratek čas „Vindische Marke“ = Slov. krajina, so se ti prebivalci vendar ne zvali Slov. krajinci nego za Dolence, Kranjce. To je samo v dokaz našoj trditvi, da je naš kraj stari, vnogo starejši, kak je bila Kranjska Slov. krajina, sto i stoletja naseljeni od Slovencev, štere se je skoz i skoz zvala i je tudi Slovenska krajina. Sloven.

Majhno posestvo

okoli 4 orale z gozdom in pritliklinami v bližini Hrastja se takoj proda. Pojasnila daje dr. Fleck Friderik, odvetnik v Murski Soboti

„Slovenec“ je dne 25. aprila objavil poročilo „Glasovi o Avgustu Pavlu“ (V. N.), ki kaže, kako visoko cenijo Madžari pesmi našega rojaka.

„Slovenec“ je dne 1. maja objavil na prvem mestu kulturnega obzornika važen članek „Soboški grad in naša kultura“, ki se zavzema za to, naj dobi Prekmursko muzejsko društvo čim lepše in obsežnejše prostore v soboškem gradu. — Dr. M. Slavič je v „Slovencu“ dne 15. maja 1936. objavil članek „Prekmurje o cerkveni statistiki“, kjer poroča o lanskem Marijinem listu s statistiko cerkvenih oseb iz Slov. krajine. Obenem se dr. Slavič zavzema za ime „Prekmurje“ proti Slov. krajini. Mi smo svoje mnenje o tem že ponovno povedali in pri tem ostanemo. — O knigi Milana Kajca „Odmevi ob Muri“, ki vsebuje črtice iz naše krajine, je prinesla oceno majska „Mladika“ (S. V.) in „Življenje in svet“ 16. V. (A. Debeljak). Zadnji imenuje „varštvanje“ pesem (!) za slovo od umirajočega (!). Ta gospod dela napake v poročanju o naši krajini že od taktat, ko je pisal v istem listu o izletu po Panonski Sloveniji (kjer je n. pr. založnika zamenjal s pisateljem). Vendar je isti gospod v istem listu 6. VI. upal površno oceniti V. Novaka izbor prekmurske književnosti, kjer piše n. pr.,

GLASI.

SLOVENSKA KRAJINA.

Cerkveniglas. Za dekanijškoga upravitela namesto pokojnoga kanonika i dekana sobočke dekanije, Slepca Ivana, je višja cerkvena oblast imenovala g. Krantz Jožefa, tišinskoga plebanoša; za oskrbnika sobočke župnije pa g. Vojkovič Jožefa, dozdašnjega sobočkoga kaplana. Čestitamo obema i prosimo Boga, naj jiva blagoslovi, da ta znala svoje dužnosti na njegovo največjo diko opravlati.

Našim Slovencom v Argentini. Obiskali so nas vaš dozdašnji duhovnik g. Kostelec, ki se te dni povrnejo nazaj k vam. Pisali so nam pa vaš tam delujoči slovenski duhovnik, g. Hladnik, da vam bodo vsako drugo nedelo v meseci služili sveto mešo i predgali slovenski v Avellanedi, Manuel Estevez 620 l. Tisti gospod se to, ki so vas, dragi rojaki 25. maja obiskali. Držite se jih.

Polkovnik Zacherl Franc mrt. Dobro krščansko družino gospoda nadučitelja Zacherl Franca, našega mnogoletnoga naročnika i dopisnika v Lotmerki je doletela velika žalost. Jedin sin Franc, ki je noso vojaški čin majora i je službo na jugu naše države, je bio v službi, gda je bila nevihta. Kak vesten vojak je tudi v takšem vremeni verno vršo svojo službo i tū ga je doletela strela, štera ga je kmesti vmorila. Pokojnoga telo je vojaška oblast dala v Lotmerk pripelati, kde so ga nad vse slovesno pokopali. Njegov adjutant ga je spreval do Lotmerka i tū pri pokopi krasno slovo vzeo od pokojnoga. Sprevedilo je dobroga krščanskoga moža i vojaka 20 duhovnikov i vnogo naroda. Lotmerk prej ešče ne vido takšega spreveda. Jako se je zamero pri mrtvom teli držani guč odvetnika dr. Stanjka, ki je gučao od nikšega

V nepriliki!

Ormara za obleke je skoro prazna. Dopust je pred vratmi in za obleke ni preostalo mnogo denarja, pa bi vseeno bili radi na dopustu lepo in lahko oblečeni. Tedaj lahko pomaga samo eno. Kaj?

Kupite pri

Tivar
Obleke

poganskoga drugoga sveta, ne pa v duhi Kristušovom. Naše globoko sožalje teško prizadetoj Zacherlovoj družini, pokojnoga duši pa želemo večni pokoj.

Slovo gračkih farnikov od g. Rataja kaplana. Predragi naš kaplan, 1. julija, ste nas povrgli i se odselili po želi višje cerkvene oblasti v drugo ovčarnico past ovce nemrtelne. Ne nam je mogoče popisati, ka do broga ste včinoli v našoj fari. Zato pa točijo za vami skuze ne samo farniki, nego ešče evangeličanci pa cela okolica. Vsikdar ste bili dušam na pomoč, naj je bio den ali bila noč, naj je bio dešč ali mraz, duše ste šteli rešiti. Posebno pa žalujejo za vami naša nedužna dečica. Sedem let ste oskrbljavali naše duše z vsov požrtvuvalnostjov i ste nam vnookrat priporočali, naj si naročimo naše Novine i M. list. Mi žalostni farniki z odpretimi rokami molimo za vas Boga, da vas blagoslovi na novom mestu kak ste vi vsikdar meli odpri roke do nas. Z Bogom! Bog vas blagoslovi! — Grački farniki.

Žizki. Nad vse veseli smo i tudi zahvalni za prekrasen dar bele zastave. Veselo, z spevanjem i juvkanjem smo jo pripelali domo, naj vsaki vidi, da borbe vodijo do zmage, zmage pa do korone. Bog živi!

Nesreča. Našega naročnika g. Kanič Matjaša v Franciji, je doletela nesreča. Najstarejši sin Zvonko je zgubo levo oko. Oko njemu je vovzeo v Zagrebi na kliniki profesor Boltes i stem rešo pravo oko.

Na podporo naših listov so darovali v Din.: Antolin Mihal, Kula, 20, Horvat Alojz iz Francije, 10, Maučec M. iz Francije 3-50. Bog povrni!

Trgovino z drvami je odpro naš podjetni naročnik, Antolin Mihal iz Odranec v Kuli, Bačka. Pri toj priliki, gda nam to naznanja, pozdravlja celo Slovensko krajino, občino Odranci i celi svoj rod.

Dijaški kotiček.

Ni malo takih ljudi, kateri so si postavili to le nepravilno enačbo: Življenje po veri = življenje brez veselja.

Ti ljudje so izven resničnega, ker imajo napačno pojmovanje o krščanskem življenju. To namreč ni drugo nič, kakor življenje združeno z Bogom, ki je edini izvor vsakega pravega veselja.

Obenem so taki ljudje tudi izven prave poti, zato ker jih tako pojmovanje o krščanskem življenju, drži daleč od tega, kar pravi Psalmist: Poskusite in pogledjte, kako sladak je Gospod!

Da, treba poskusiti! Treba odstraniti predsodke, ki so kakor črna očala. Skozi ta, je še krasno sonce prava skaza. Treba poskusiti in odkritosrčno stopiti na pot resnice, pa se bo zgornja enačba kmalu spremenila takole: Življenje po veri = življenje pravega veselja.

Notranje veselje rodi nasmeh na ustnicah. Priznati pa moramo, da vsak nasmeh ne spada v isto vrsto. Nasmeh posvetnjaka je čisto naravna reč in pride iz lahkomišelnosti ali iz nečimurnosti in velikokrat samo zato, da se pokažejo beli zobje. (Dalje.)

da ogrsko zgodovinopisje šteje prekmurske Slovence med potomce Vandalov. Naj pove A. D., kje?! Nato pa našteva nekatere dozdevne pomanjkljivosti, ki v resnici niso napake. Ni se potrudil, da bi pogledal v izvornike in tako bi marsikak pomislek odpadel. — Poročilo o Kajčevi knjigi je prinesel tudi Lj. zvon 1 št. 5—6 (V. Paušič).

Slovaška revija „Elan“ v Pragi je prinesla poročilo o našem zborniku „Slovenska krajina“. Napisal ga je Viktor Smolej, profesor na soboški gimnaziji.

„Kronika slovenskih mest“ je objavila 4. štev. lanskega letnika štiri letake v našem narečju, ki jih je 1. 1919. sestavil dr. M. Slavič in jih je Mariborska letalska stotinja v marcu 1919. nad Slov. krajino raztrosila. Vse ljubitelje naše zgodovine zaenkrat opozarjamo na te „razglase“. Objavil jih jih je Fr. A. Pivka.

Letošnja 1. štev. „Kronike“ prinaša Fr. Steléta članek „Problem varstva spomenikov v slovenskih mestih“, kjer nam znani pisatelj omenja tudi regulacijski problem naše Sobote in Lendave. Mimo tega članka naj ne bi šli upravitelji teh mest!!

To so v glavnem spisi zadnjega časa o Slovenski krajini, ki naj bi jih vsak naš izobraženec poznal. — ak.

Pomagajmo si sami.

Iz kmečkih vrst pisano s trdov kmečkov rokov.

Žalostno je, da za kmetijski stan ne odnidek nikše rešitve, za tisti stan, od šteroga se pravi, da je steber države. To pripoznao vsi drugi stano- vi. I kak steber države, je tudi steber človeče družbe. I če se sprevidi i pripozna, da je te stan steber države i celokupnoga gospodarstva, bi se mogeo iskati i najti način, po šterom bi se te steber ohrano, da se ne po- dere cela stavba.

Istina, da vse guči i dela za kmeta; če pa gledamo za uspehi, nas postane groza, zato, ka je kmet že ščista na konci svojega gospodarstva; njegovi rešitelje pa se stiskajo po pi- sarnaj, za raznimi pisarniški stoli, na sejah, pa v zborovalnih dvoranah i na govorniškem odri. I ti ljudje ži- vejo z mislijov: kem slabše de se kmeti godilo, tem bole bo za nas, zato, ka vse potrebčine, štere od kmeta nūcamo, dobimo tem falej, kem bole se pod bremenom razmer viigible kmetov hrbet. Večkrat se čuje, da se ti pa tam začnejo kmetje ne- kaj gibati. Ali takša gibanja rada odi- dejo hitro na stran pot, zato, ka na ednok se pridružijo takšemi gibanji kakši gospodje, ki ščejo iz gibanja kmetov dosegnoti za sebe dobiček; kmetje pa so razočarani i navadno pravijo, nikaj ne moremo dosegnoti, samo drugi majo od nas dobiček. Kak dolgo mo šče čakali rešitve od ljudi, šterim se ne mudi, da bi le ne- koliko olajšali težko breme kmeta? Ali mo se naveke nanašali na tuijo pomoč i moledovali za rešitev nev- zdržni kmetijski razmer? Ali nemamo teliko moči i stanovskega ponosa, da bi si sami pomagali? Jeli nemamo pravice nindri zagovarjati svoje nevo- le i težkoče, kak je majo drugi me- nje številni stanovi?

Poglejmo malo druge stanove. Pri nas majo svoje zakonite zbornice: obrtniki, trgovci, fabrikanti, advokati i že skoro vsako drugo prosto zva- nje, pa celo navaden delavec, šteri zahtevlejo vsak za svoj stan svoje pravice, potom svojih pooblaščenih zastopnikov. Vsi stanovi ali zvanja so združeni, od najnižjega do najvišjega, čeravno so malo številni proti ogrom- noj vnožini kmetov, i zahtevlejo po svoji zakoniti zbornica svoje pravice i branijo za svoj stan živlenske inte- rese. Edino kmet nema pravice, da bi brano svoje živlenske interese, zah- tevaio svoje pravice, čeravno je naj- številnejši v našoj državi, od šteroga se večkrat javno povdarja, da je ste-

ber države. Resan je on steber drža- ve, zato pa se vsi na njegovem hrbti nosijo, pa vendar nema skoro nikše pravice, nego same dužnosti. Znano nam je, da je v našoj državi 80 pro- centov kmetiskoga naroda, pa nazlūk tomi nam dirgerajo drugi menje šte- vilni stani. Oni določajo cene svojim i našim pridelkom, pač mi moramo plesat, kak oni igrajo.

Ali je proti tomi pomoč? Je, a samo jo s složnostjov i z združenimi močmi lahko dosegemo. A če bomo šli tak naprej, kak dozda, da bi se dali voditi od razni sebični voditelov, ali bole povedano agentov, šteri so iskali samo svoje osebne koristi, i tak razdvajali kmetijski prosti nevuče- ni narod, šteri je rad nasedao tem agentom, te nega za nas pomoči. Drugi stani, šterim se na račun kmet- skoga naroda dobro godi, ne vidijo i ne čujejo radi od kakše kmetiske zdru- žitve, kajti tak močen stan, kak je kmetijski v našoj državi, če bi prišeo do svojih zakoniti zastopstev, bi pre- križao njih sebične namene i dobičke.

Edna naša napaka je, da smo premalo izobraženi. Večkrat čujemo: čemi kmeti izobrazba, vej či svet bole napredjuje, tem hūšje je na sveti živ- lenje. Pa je nekaj istina. Ali naše kmetisko življenje je ravno zato težje, ka se drugi stanovi izobražujejo, a mi kmeti pa zaostajamo za njimi i potem nas vodijo lahko kak ščejo, a mi trpimo kak vkročena zverina, da jo lahko vodi kama jo što šče.

Poleg strokovne izobrazbe bi mogli meti nekaj splošnoga znanja. Stem se ne pravi, da bi se mogeo vsaki šolati; nej, za to so tudi drugi pripomočki. Tak na priliko četi stro- kovne i druge dobre knjige, pa ča- sopise. Stem bi si pridobili teliko po- trebnoga znanja, da bi vsaki znao lo- čiti slabo od dobrega, znao nekaj sa- mostojno misliti, predovčiti i razso- diti, da ne bi nasedo lepim rečam i oblūbam, nego bi znao premisliti, če je to izvedljivo, kaj se obēavle i če se za tem kaj ne skrivle. Narod se ne ceni samo po vrednosti, nego tudi po svoji kulturi, po izobrazbi. Tak je tudi v državi samoj. Izobraženejši če- ravno so maloštevilni, vladajo nad drugimi veliko številnimi, nego menje izobraženimi. Na prvi pogled se pri nas vidi, da je ne tak, ali če globle pogledamo, opazimo, da ma pri vsem glavno reč meščanstvo, i drugi ne- kmetijski sloji. I ti nekmetijski sloji do- segnejo na merodajni mestaj, poseb- no v zakonodaji vse, ka računajo, da je zanje dobro, čeravno zavolo toga trpi škodo kmet, ki predstavlja ogrom- no večino prebivalstva v našoj drža- vi. Vnogokrat se čuje: vej so pa tudi

kmetje poslanci i celo ministri, zakaj pa nikaj ne napravijo za svoj stan? Istina je, da na tom mestu so tudi kmetje, da pa tej je itak malo, i so samo zastopniki politične stranke, zato zastopajo bole strankine interese. Sta- novsko čisto kmetiske stranke pa šče nemamo, štera bi zastopala pri zako- nodaji kmetijski stan i njega potrebe. Dosta je zrokov, ki svedočijo, da naj- številnejši stan v državi, ki nosi naj- več materialnih i krvni bremen, nema niti te pravice, da bi se stanovsko organizirao, i tak zastopao svoje po- trebčine nasproti drugim stanovom. Stanovska organizacija je pa mogoča samo te, če dobi zakonito podlago. Naša prva i odločna zahteva mora biti: kmetijska zbornica. Če majo svo- je zakonito zastopstvo drugi menje številni stani, ga vendar moramo do- biti tudi mi, ki predstavljamo 80 procen- tov prebivalstva v državi. Iz vseh na- ših grl naj se začuje jasen i odločen glas: dajte nam kmetijske zbornice.

Zdajšnja vlada je ščela dati nek- še pravice kmetiskomi stani, ali gos- podje demokrati v senatu, ki si tak široko vūsta odpirajo za kmetijski stan, so bili proti. S temi gospodi bo- mo znali ob priliki obračunati.

• Zdaj, kda se čuje, da se bodo ustanavljale krajevne kmetiske organi- zacije, ne držimo križem rok, nego pristopajmo, da mo si probali z zdru- ženimi močmi sami pomagati. Glas enajste vūre je odbio i naši hrbti po- kajo pod težov bremena.

Nešterna gospoda ne razume na- še nevole, ali nas pa nešče razumeti, vsa čast i hvala izjemi. Zato probaj- mo sami zgrabiti za orožje, orožje zložnosti i združitve. Znano je, da je kmetijski narod najbolje mirolūben i mi neščemo nikši prevratni nasilstev, nego mi ščemo zakonitim potom priti do svojih pravic, štere nam idejo po Bo- žoj i človečoj pravici. — G. M. B.

Pripomba: K tem lepim rečam pripomimo samo to, da pot do kmet- skih zbornic je Kmečka zveza, zato pristopite vsi k njej. Vrednik.

Službena naznanila.

Sresko načelstvo v Dolnji Lendavi.

II. No 5504/5. dne 24. VI. 1936.
Podpiranje brezposelnih in pobijanje delomrznosti.

Vsem občinam,
žandarmerijskim postajam.

Pohajkovanje brezposelnih postopačev postaja iz dneva v dan bolj neznosno. Ved- no češče se opaža, da ti poklicni brezposel- ni, ki se posmehujejo, ako jim nudiš delo in se celo hvalijo, da jim njihova obrt bolje nese kot delo, odjedajo podporo resničnim revežem. Kruh kot darilo odklanjajo in pro-

sijo odnosno izsiljujejo le denar in obleko; obleko pa ne uporabijo za se, marveč jo na- vadno še v isti občini prodajo in zapijejo izkupiček hkrati z nabranim denarjem. Razen tega pohujšujejo s kletvinami, ki so navadno tujega izvora, ali celo z nemoralnim obnaša- njem mladino, trosijo med ljudstvo razne prevratne in alarmantne vesti ter razburjajo mirno in pošteno prebivalstvo.

Da bi se odpravilo odnosno vsaj ome- jilo tako demoralizirajoče delovanje delomr- znih elementov, se naslovi še enkrat opozar- jajo na striktno izvajanje okrožnic banske uprave z dne 23. januarja 1934., VI. No 1494/1 (tuur. II. No 1072/1 od 30. I. 1934) in z dne 2. novembra 1935., VI. No 2592/2 (tuur. II. No 8117/1 od 6. XI. 1936.) kakor tudi predpisov „naredbe o podpiranju brez- poselnih in pobijanju delomrznosti“. (Služ- ben list štev. 204/31 z dne 15. aprila 1933.) in zlasti na § 10 te naredbe, glasom kate- rega si mora vsaka brezposelna oseba pres- krbeti razvidnico za brezposelne, ki jih izda- juje občine bivališča po odrejenem obrazcu. Le ta izkaznica odnosno razvidnica sama pa ne zadostuje v svrhu legitimacije, marveč se osebe, ki morajo imeti po obstoječih predpi- sih poslovne, poselske in druge take obvez- no knjižice: izkazati tudi s temi knjižicami. Nadalje je naročiti vsem osebam, katerim izdajajo občine razvidnice, naj se javijo vsa- kih 14 dni pri občini bivališča zaradi uradne ugotovitve na razvidnicah, da so še vedno brezposelne. Ako se po preteku 14 dni ne javijo, je smatrati, da so našle primerno za- poslenje in jih je pozvati, naj v določenom roku vrnejo razvidnico. Proti osebam, ki bi se ne mogle izkazati z razvidnicami za brez- poselne in drugimi predpisanimi knjižicami, naj se postopa strogo v smislu določil §§ 12 in 14 cit. naredbe.

§ 12 naredbe se glasi: Iz Uradnega lista iz l. 1933. str. 488. Vsi organi javne var- nosti so dolžni, osebe na katere naložijo pri iskanju zaposlitve ali podpore, legitimirati v smislu odredb §§ 10 in 11 te naredbe. Če se določena oseba ne more izkazati z izkazili po § 10, ter se na postavi celotnega zasli- šanja ugotovi, da je vzrok njenega pohajko- vanja delomrznost, jo je izročiti pristojnemu sodišču radi kazenskega progona.

V mestih in večjih krajih je v ta na- men čisto prirejati racijo.

Polijska oblastva in sreska načelstva morajo skrbeti, da se vse osebe, ki se zalo- tijo pri pohajkovanju, ter se jim dokaže de- lomrznost ali zlorabljanje javne dobrodelnosti, odpravijo v pristojno občino, brezposelni de- lomrznosti iz drugih banovin ter inozemci pa nemudoma izženejo iz banovin, odnosno iz države. Za naše državljane je tudi takoj ob- vestiti pristojne občine, ki ima dolžnost, da tako delomrznosti najstrožje nadzira in v pri- meru odstranitve iz občine o tem obvesti pristojno sresko načelstvo radi razpisa tira- lice v „Polijskem dnevniku“, odnosno radi oglasitve za delomrznega.

Osebe, ki zlorablajo dobrodelne pod- pore, je oddati varnostnim organom radi pos- topka v smislu odredb te naredbe.

Vse podrejene občine poziljam, naj iz- vajajo točno določila cit. naredbe glede iz- dajanja razvidnic ter naj primerno zaposlijo svoje brezposelne pri javnih delih, onemogle pa podpirajo v smislu določil §§ 22 in 76 zakona o občinah. Razen tega naročam ob- činam, naj vodijo strogo evidenco nad izda- nimi razvidnicami, in se vsakih 14 dni pre- pričajo, da li se osebe, katerim so se izdale razvidnice, še brezposelne. V negativnem pri- meru naj se razvidnice odvzamejo.

Sreski načelnik:
Dr. Bratina s. r.

Dr. Jančev Ev. Krek.

Za brata.

Povest.

III.

Gašperjeva koča je bila postav- ljena v majhni dolinici. Ko je prišel Gašper na grič nad njo, je videl, da se vali črn, gost dim proti nebu. Slu- teč nesrečo, je naglo skočil po bre- gu. Ugledavšemu svojo ljubo planico je zastala sapa.

Namesto koče je stalo le par ožganih tramov v zemlji, ki so še tleli. Kopa je bila zasuta; oglje se mu je ožgalo. Delo dveh mesecev je bilo uničeno. Pri studencu, komaj sto ko- rakov oddaljenem, je pa videl pastirja z jeloviške planine, kako se pripo- giblje in moči nekoga, ležečega na prašnih tleh.

„Za božjo voljo, kaj se je zgo- dilo?“ zakliče Gašper, hiti bliže in vidi Hrastovega Matevža vsega okrv- avljenega zaprtih oči, bledega, neza- vestnega v pastirjevih rokah.

„Sam Bog te je prinesel“, zakli- če pastir, „jaz si že nisem vedel več pomagati. Vidiš, to jo bo pomnil. Do- volj jo je staknil. Nič več ti ne bo zažigal koče.“

„Saj ni časa za take besede“, pravi Gašper in poravna nekoliko ran- jenca, kateremu so se krvave sline pokazale v ustih.

„Matevž, čuješ, ali me kaj poz- naš?“ zakliče Gašper in se nagne k tlom, a samo zamolklo grgranje je rohnelo iz ranjenčevih prsi.

„Kar tu nama bo umrl. Po gos- poda bi bila pot zastonj, kaj misliš, Gašper“, pravi pastir, se usede na parobek in si obriše potno čelo. „Bog me varuj takega strahu; svoj živ dan še nisem skusil kaj takega.“

„Kesneje se o vsem pogovori- va“, pravi Gašper, sedaj je drugo delo. Mogoče vendar dočaka. Skoči kar moreš v Log po duhovnika.

„Pa bom“, odvrne pastir in po- tem so zveneli po širnem gozdu moč- ni udarci njegovih nog. Poznalo se je, da hiti s pravo gorjansko urnostjo.

Gašper je pozabil na vse drugo; mislil je samo, kako bi vzdramil nes- rečnega Matevža. Naposled se mu je vendar posrečilo. Mrzlo vodo mu je metal v lice in po dolgem trudu je odprl ranjenec svoje meglene, s krvjo podlite oči.

„Kje pa sem?“ je zastokal.

„Matevž, jaz sem pri tebi, jaz Brlinov Gašper.“

Ranjenec ga je spoznal in za- drhtel po vsem telesu, ko sta se sre- čala z očmi.

„Umiri se, Matevž; nič hudega ti nočem. Molila bova! Hudo si zde- lan in mogoče te Bog prav kmalu pokliče k sebi.“

„Oh, jaz nesrečnik — božja ka- zen me je zadela — kaj bo z Lenko in z otročiči“, je tiho zastokal in zo- pet so mu vkup padle trudne oči.

Gašper ga je srečno v drugič predramil in ga jel nagovarjati, naj molji za njim. Kot so misijonar v Logu opominjali in tolažili, tako je tolažil tudi on. Narekoval mu je prav poča-

si popolno kesanje in solze, ki so se udirale Matevžu po licih, so pričale, da je razumel in čutil pomen lepih besed. —

„Kaj bo z mojo družino, kaj bo?“ je vzdihnil, ko mu je Gašper po dokončani molitvi prekrizal čelo, usta in prsi.

„Bodi brez skrbi! Bog jih ne bo zapustil in jaz ti obljubim, da bom po svojih močeh poskrbel za tvoje“, je zašepetal Gašper in mu jel zopet praviti o usmiljenem Bogu, o neiz- rekliivi ljubezni našega Zveličarja in o njegovem groznem trpljenju. Kazal mu je križec na molku in ga mu pri- tiskal na blede ustni.

V tem se je Matevž zopet one- svestil in se ni več zavedel. Štiri ure po pastirjevem odhodu je že prišel z Loga duhovnik, ves spehan od dol- ge poti, in je brž mazilil s svetim oljem ranjenčeve noge za zadnjo naj- težjo pot. Med molitvami po svetem z pravilu je izdihnil Matevž svojo dušo.

„Bog mu daj večni mir in po- koj!“ je dejal duhovnik. — „In več- na luč naj mu svetil!“ sta pristavila pastir in Gašper.

Sedli so poleg mrliča in pastir je jel pripovedovati, kako se je vse zgodilo.

„Kakor sva se dogovorila z Gaš- perjem, sem bil včeraj ves čas pri kopi, ker je on odšel na misijon. Vi- del sem, da je vse v redu. Sinoči sem skočil za dve uri toliko na planino, da pogledam, kako je z živino. Ko sem se vračal, sem videl že iz delje, da gori, Gašper, tvoja koča in da

tudi iz kope šviga plamen. Ko sem prišel semkaj, že ni bilo več mnogo rešiti. Brž potegnem ogorelo streho s koče, da se ogenj ne razširi po goz- du, skočim h kopi, da bi jo zamašil, kar začujem stokanje in hropenje od strani. Ves prestrašen začnem klicati, kdo je, a ne dobim nobenega odgo- vora. Z ogorelo desko v roki grem za glasom in dobim pod zvrnjeno skladovnico drv — Matevža. Samo glava se mu je videla izpod kupa. Precej časa je preteklo, preden sem odmetal polena in krajce ter izvlekel ranjenca izpod njih. Klical sem ga, tresel, a se ni zmenil. Prav težko sem ga prenesel k studencu in ga jel mo- čiti. Rad bi bil priklical kakega dr- varja na pomoč. O bes vedi, da ni nikoder nobenoga, kadar bi ga člo- vek potreboval. Na vse gričke krog sem letal in vriskal ter kričal, pa od nikoder ni bilo žive duše. Samega ne smem pustiti, sem si mislil in os- tal sem pri njem, dokler nisi prišel ti. Ta — ne smem reči, ker ga je že Bog sodil — ta Matevž je že od nek- daj imel piko nate. Večkrat sem ga slišal, da je zabavljajl čez te. Časih si ga ti posvaril, tega pa ni mogel sli- šati. Sedaj, ko te ni bilo doma, ti je pa zažgal kočo in pokvaril kopo. Cela vrsta vžigalic je potresena krog koče; pozna se tudi, da je sežigal s slamo. Skoro gotovo se je moje hoje tako prestrašil, da je butnil na stran in ob skladovnico ter jo podrl nase. Dovolj pota in sitnosti mi je napravil ta ne- pripravež. — (Dalje)